

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutraj izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obajno izdanje stane: za eno mesec . . . 2,00, izven Avstrije 1.00 za tri mesece . . . 5.— „ „ „ 3.— za pol leta . . . 10.— „ „ „ 16.— za vse leto . . . 20.— „ „ „ 30.— Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.

Posamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 cec., izven Trsta po 3 cec., sobotno večerno izdanje v Trstu 4 cec., izven Trsta 5 cec.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglašati se računajo po tarifi v petiti; za naslove z dobolimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javnozhalne, domači oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništva: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglave sprejema upraviteljska ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Ojete reklamacije se prave poštno.

„V edinosti je moč“.

O politiki na Primorskem.

govor drž. poslanca *Spinčića* v seji poslanske zbornice dne 4. julija 1895.

(Dalje).

Sedaj pa hočem nekoliko omeniti o poslednjem času, odkar sem govoril poslednjikrat.

Povedati bi imel jako mnogo, a tudi tu se hočem omejiti le na nekatere točke. Utegne biti znano, da je bil deželni zbor istrski v januarju t. l. najprvo odložen in potem razpuščen.

Ne morem vedeti, ali so bili vzrok temu napadi na vladnega zastopnika in na c. kr. vlado, ali izključenje hrvatskega jezika iz deželnega zbora, ali pa oboje skupaj. To pa je gotovo, da na tem razpuščenju ni mogoče spoznati krivimi hrvatske in slovenske poslance, — ker niti navzoči niso bili v dotičnih sejah. Isti so se morali oddaljiti iz Poreča — o vzroku omenim pozneje —, vendar pa jih utegnejo morda s katere strani izjaviti krivimi: „Oni su krivi, jer su živi!“

Nekojim činiteljem se vidijo oni krivi, ker so živi. Od mnogih strani jim štejejo v zlo, da govore hrvatski v deželnem zboru pokrajine, katere prebivalstvo je po večini hrvatsko, kakor sem to že rekel ponovno, ali to povem tudi, ter da bodo tako delali tudi v bodoče, dokler bodo sedeli v deželnem zboru; vsikdar se bodo posluževali te svete svoje, v naravnih in pisanih zakonih utemeljene pravice.

Trdilo se bode najbrže z italijanske strani, da je italijanska večina le zato tako sklenila, da bodi italijanski jedini poslovni jezik v deželnem zboru, da omogoči lažje sporazumevanje. Ali to je gotovo, da z jedne strani ne le ni moči in tudi ni smeti odpraviti se pravicam iz takih namišljenih razlogov, ampak tudi, da nekateri poslanci ne umejo italijanski in da drugim ne treba umeti, in z druge strani da je bil vse drugačen vzrok izključenju hrvatskega in slovenskega jezika iz deželnega zbora. Čitati treba le govore, izustene tozadevno v deželnem zboru dne 12. in 14. januarja t. l., in videli bomo, da vzrok je ta, da tudi v deželnem zboru morata odsevani italijanstvo, italijanski značaj pokrajine istrske. (Posl. Bartoli: Povsem naravno!) Gospodu poslancu tovarišu Bartoliju treba le, da pregleda zapisnika obeh sej, in tam najde skoro iste besede, katere sem jaz navel; saj morete v knjižnici najti razprave in tudi navedene besede. Sicer se pa nadejam, da bo c. kr. vlada tudi v bodoče čuvala jednako-

pravnost in enakost v vsakem pogledu hrvatskega in italijanskega jezika v deželnem zboru istrskem.

Tako sklepam ne le iz okolnosti, da je to pravično in utemeljeno v zakonu, ampak tudi iz volilnih certifikatov, ki smo jih prejeli po zadnjih volitvah; isti so bili popred tudi za nas hrvatske in slovenske poslance sestavljeni italijanski in nemški, dočim so sedaj, vsaj za nas — volilni certifikat sem prejel pred nekoliko dnevi — sestavljeni najprej v jedino zveličavnem nemškem in potem tudi v hrvatskem jeziku. Iz tega dokumenta sklepam, da bo c. k. vlada spoštovala in dala spoštovati hrvatski jezik v dež. zboru istrskem.

Po razpuščenju deželnega zbora bi bili pričakovali, da bodo vladni organi postopali nepristranski pri volitvah. Toda jako prevarjeni smo bili v tem pričakovanju. Proti kandidatom italijanske stranke vlada ni nikjer postavila takozvanih vladnih kandidatov — to je nam vse jedno, ti-le so bili istotako krivični proti nam, kakor oni —, tudi tam ne, kjer so bili popred izvoljeni taki in bi bili lahko izvoljeni tudi sedaj. Pač pa sta bila v jednom skoro čisto hrvatskem in slovenskem okraju postavljena kandidata, nasprotna kandidata hrvatske stranke, in sicer moža, ki sta na glasu kot vladna moža in za katerega so agitovali vladni možje in njih milijenci.

Za kandidata v mestnem volilnem okraju Pazin, Labinj in Plomin glasovalo je v Pazinu 22 ces. kr. uradnikov, skoro vsi v tem mestu, za najradikalnejšega Italijana. Ne omenjam tega, da bi jim to očital, saj smejo glasovati po svojem prepričanju, ampak da označim odnosaje, kajti to se godi v okraju, v katerem so Hrvatje v pretežni večini, v približnem razmerju 12:2. V Pulju so glasovali za kandidata italijanske stranke c. k. in c. in kr. uradniki.

Kako se je postopalo v okraju kmečkih občin poreških, o tem govoriti mi je zoperno. Jaz, dr. Laginja in drugi gospodje tovariši smo interpelovali o tem dne 14. junija t. l. Na to interpelacijo opozarjamo vse one poslance, ki hočejo, da bode pravica in zakonitost po vseh deželah te polovice monarhije, opozarjamo na isto tudi c. kr. vlado in posebej njegovo ekscelenco gospoda ministra za notranje stvari in sicer tembolj, ker so centrali politične uprave najbrže tudi tu došla pomanjkljiva in nepravna poročila.

Tako sklepam iz jednega primorskega poluradnega lista „Triester Zeitung“ od dne 25. maja 1895, v katerem je rečeno: „isto

(volilno gibanje v Istri namreč) se je izvršilo v popolnem miru in redu“. Nočem dalje govoriti o tem.

Ad vocem mir hočem nekoliko spregovoriti o nemiru in nesigurnosti. Navesti hočem le nekoliko slučajev. Omenil sem že popreje, da se v Poreču v resnici grdo postopa s hrvatskimi in slovenskimi poslanci.

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 31. julija 1895.

Deželni zbor Kranjski so zaključili včeraj Zbor je vsprejel odsekov predlog za najetje posojila 1 milijona za občino ljubljansko ter izrekel svojo zahvalo v prvi vrsti premilostnemu vladarju, potem pa vsem onim, ki so se zavzeli za Ljubljano povodom nesreče: državnim poslancem, vladi, korporacijam in zasebnikom.

Krščanski socialisti in Slovenci.

O tem predmetu došli sti nam v isti hip v roko dve izjavi: jedna od te, jedna od one strani. Rapidno naraščanje krščanskega socializma v Avstriji — zlasti pa na Dunaju — je jako važen pojav v našem političnem življenju in utegne izdatno uplivati na bodoči razvoj v tej državni polovici. Zato se nam vidi umestno, da tudi mi spregovimo par besed o stališču, na katero naj bi se — po našem skromnem in nemerodavnem mnenju — postavili Slovenci nasproti krščansko-socialni stranki. Stvar je tem važnejša za nas, ker je gotovo, da ta stranka ima že danes mnogo privrženecv med našo slovensko duhovščino, torej v onih krogih, s kojimi je nerazdružno spojen napredek in razvoj našega naroda.

Kakor znano so krščanski socialisti v poslanski zbornici glasovali proti celjski postavi, pridruživši se ob tem vprašanju našim očitnim nasprotnikom. Neodkritosrčni bi bili, ako ne bi pripoznali brez ovinkov, da je tudi nas najnemileje dirnole, doznavše o tem glasovanju krščanskih socialistov. Vendar smo takoj udušili svojo nevoljo, ko smo dobro stvar premislili, vzemši v poštev vse one obzire, ki ravno sedaj, v očigled občinskimi volitvam na Dunaju, vežejo krščanske socialiste.

Tudi glasilo teh poslednjih, dunajska „Reichspost“, ni bilo indiferentno glede na pojave trpke nevolje med Slovenci z ozirom na postopanje njega pristašev ob celjskem vprašanju. V svoji številki od minole srede je prorbčila poseben članek pod zaglavjem

dega gospoda Gregorijanca. On mene ne vidi, a jaz njega vedno. Vražji je to posel zlasti radi onega — no vražji, pravim, posel. Po taborju, po selih, bilo je lažje. Kdo pozna Čokolina? Toda v Zagrebu, kjer me pozna i v mraku vsaka baba, v Zagrebu, kjer znajo, da sem imel opravka pri prevozu, kjer mislijo, da sem mrtev, ni to mačji kašelj. Ali vendar sem se za Pavlom tudi jaz dovelkel. Obiskal sem tudi starega Gregorijanca. Besen je na mladega kô bik. Sedaj, ko je sabor, stanuje pri Konjskem. Preoblečen za Gregorijančevega seljaka sem tudi stanoval v istem dvoru. A Krupič je blizo. Lahek posel zame. Na dvorišču Konjskega stoji stara sušilnica. Tu sem se zavlekel pod streho in videl vse, karkoli se dogaja pri Krupičevih. Krupič ležal je v postelji ranjen — menda ste čuli, gospa, kako ga je stari Gregorijanec na Agatino izmrevaril —

„Čula sem. Govori!“

„Torej stari v postelji. Dora je sedela kraj njega, obvezavala mu glavo. Starica Magda prižgala je oljeno svetiljko. Bilo je že o mraku. Nekaj je zamahol Krupič rokoj; menda je želel, da se napije, kajti Dora vzela je vrč ter mu ga podala. A naenkrat

„Die Slovenen und die Christlich-Socialen“, v katerem navaja vse one pomisleke in razloge, ki so prisili krščanske socialiste, da niso mogli drugače postopati ob celjskem vprašanju. — V isti hip, kakor rečeno, došel nam je v roko „Slovenski Narod“ od minolega torka z uvodnim člankom, v katerem pis. bere hude levite krščanskim socializmom in njih vodji drju. Luegerju, zatrdivši, da Slovani nimajo povoda ogrevati se za krščanske socialiste povodom občinskih volitev na Dunaju.

Ne prihaja nam na misel, da bi hoteli oporekati resničnosti posamičnih dejstev, navedenih v tem članku, kakor tudi priznavamo drage volje, da so tudi zaključki iz teh dejstev, izvedeni v „Slov. Narodu“, povsem pravi in logični se strogo narodnega stališča. Stvarno je torej popolnoma opravičena sodba v „Slov. Narodu“; drugo vprašanje pa je, da-li je bil ta članek umesten s praktičnega stališča in ozirom na ono nalogo, kisi je je nadela v prvi vrsti krščansko-socialna stranka? Na to stran moramo povedati odkritorsko svoje mnenje, da članek v „Slovenskem Narodu“ ni bil umesten.

Gospoda, mi ne smemo pozabiti: da je ta agilna stranka še le v prvem razvoju; da zastopa sedaj izključno le nemške volilce in da ne more kar hkratu stopiti v boj proti narodni jednostranosti, globoko ukoreninjeni pri vseh Nemcih po krivdi naših najhujših nasprotnikov, nemških levičarjev! Ad vocem „nemški levičarji!“ To je ravno tisto, kar je za nas najvažnejše in kar smo hoteli naglašati: krščansko-socialna stranka hoče strmoglavit zlobno zvičajno in do mozga pokvarjeno, a uprav zato najbolj škodljivo stranko židovskih liberalcev, to je ono stranko, ki je našo državo dovela do kraj propada in ki ima na vesti vse krivice na kojih trpe avstrijski Slovani. To stranko hočejo unčiti krščanski socialisti in vse kaže — to pa je glavno — da se jim posreči ta namen. In ker imamo ravno mi Slovani največ povoda želiti, da se poruši pogubni upliv lažiliberalcev, menimo, da že smemo za sedaj — naglašamo: **sedaj!** — zatisniti jedno oko, ako se krščanski socialisti ob tem ali onemu vprašanju kažejo — Nemce.

To je tisto stališče, ki naj bi bilo, po našem mnenju, odločilno za sedaj za razmerje Slovencev do krščanskih socialistov.

A poleg tega glavnega momenta ne smemo pozabiti, da je „Reichspost“ dosedaj

tresk! vrč na zemljo in na kosce. Dora je zadržala in sklonila glavo v očetovo postelj. Starec se je pridignol in pogledal proti vratim. In v sobo vstopil je Pavel. Lep možak je, britve mi! Samo da ga vidite, gospa!“

„Lopov! Ne čenčaj! Govori!“ razjarila se je Klara.

„Pa da! Ko je res. Pavel pohitel je k postelji, padel pred starcem na kolena in pričel je junak plakati kakor ženska. Začuden gledal ga je zlatar, a Dora je na pot digla glavo od očetovega vzglavlja in skrivaj motrila Pavla. Skrivaj, ali tako čudno — no to se zna, kako ženska glava možkega gleda. Pričeli so razgovarjati se. Kaj, tega nisem čul. A stari, kakor da se je branil in branil, a Pavel le silil, prosil in zaklinjal. Naenkrat je starec uprl glavo v roke, kakor da se je zamislil. In zopet dignol je glavo, pogladil hčerko in prikimal Pavlu. Veselo skočil je mladenič, veselo dekle. Krupič jima je položil roki na glavi, starka Magda pričela je v kotu plakati, a Pavel prijel je Dorino glavo in poljubil dekleta.“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

109

(Dalje.)

Nestrpno je šetala gospa Klara po samoborski hiši. Bila je opravljena v črno haljo. Nestrpno je šetala, sedaj razmetavala žrjavico v kaminu srebrnoj lopaticoj, sedaj pogledala iz okna. — Bil je hladen, čmeren dan, v dolini kadila se je megla. — Neka kača razjedala jej je srce. Bila je izredno bleda, samo pri očeh rdečili so se obojnaki, a to ni bilo od solz. Ustnice so ji zadržale tu pa tam, oči se zatvorile, a rokoj je neprestano gladila haljo.

H krati zaškripale so vrata. Klara se je stresla. V sobo vstopil je Čokolin, blaten, moker.

„Evo me, gospa!“ poklonil se je brivec.

„Vendar jedenkrat.“

„Ni niti čudo. Niti sedaj še nimam sape. Vso noč gazil sem sneg do kolena, a neprestano govorili so mi volkovi. „Dober večer!“

„Kaj je?“ dignola je Klara glavo izvedljivo.

„Zlo je. Oprostite, milost, da sem to pot vrana.“

„Govori — vse povej!“ izdahnola je Klara nestrpno, spustivša se kakor utrujena na naslonjačo.

„Kje naj počnem? Od zle volje lepi mi se jezik na nebo.“

„Kaj je s Pavlom?“

„V Zagrebu je. Vi znate, da mu je stric bedak in čudak. Jezi se na Pavlovega očeta. Da mu se masčuje, pokloni Pavlu Mokrice, da bode mladič sam svoj. Polnoleten je. Cesar ga je zbok junaštva na Kolpi imenoval kapitanom in poslal mu zlato verižico. Sedaj je v resnici svoj gospodar.“

„Pa kaj?“ odprla je Klara bistré oči.

„Kaj?“ zmajal je brivec rameni. „Zlatarjevo vzame.“

„To ni mogoče, tega ne sme biti!“ skočila je Klara, drhščeča kô siba.

„Ali vzame jo. Kdo naj mu brani?“

„Lažeš! To so bajke!“

„Bajke? Niso, milostljiva. Čujte. Došedši od Kolpe s svojim onim vlaškim antikristom, napotil sem se naravnost k Dori. Odkar sem takrat komaj izplaval iz Save ter stopil v tajno vašo službo, zasledujem od daleč mla-

povsem korektno postopala glede na naše primorske odnose ter da je v tem pogledu priobčila — menda jedini list na Dunaju — celo vrsto dopisov, koje bi bil radostno in z obema rokama — oprostite to že obrabljeno frazo! — podpisal sleherni slovenski radikalec.

Gotovo, da se mi Slovenci ne moremo identifikovati z narodnimi in političnimi nazori krščanskih socializmov — saj so i oni Nemci — ali s praktičnega stališča, se stališča zdravega oportunizma, kakor je gotovo primeren v sedanjem hipu, moramo ponoviti svoje menenje, da omenjeni članek v „Slov. Narod“ ni bil umesten. Kajti ni res in ni res, da je za nas Slovane vse jedno, katera stranka zmaga na Dunaju pri predstojecih občinskih volitvah. Tudi tega ne zahtevamo, da bi dunajski Slovani glasovali za krščanske socialiste, ali polen pod noge ne treba metati tem poslednjim ravno v tem hipu, ko so zastavili sekiro, da definitivno poderejo drevo, ki nam je vsikdar donasalo le strupenega sadu: političnega nasilja, narodne nestupnosti do Slovanov, brezsrčnosti do trpečih nižjih slojev in pa brezvestnosti in popačenosti v gospodarskem in trgovinskem življenju.

Ako krščanski socialisti poderejo to drevo, storili so s tem — če tudi morda nehoté — največo uslugo ravno nam Slovanom, kot narodu demokratov, skrajno nasprotnemu političnim in gospodarskim načelom židovskih liberalcev.

To je naše stališče za sedaj nasproti krščanskim socializmom.

O dogodkih na Balkanu. Srbski poslanik v Parizu, Garašanin, se je izjavil v pogovoru z nekim časnikarjem, da sprava med Rusijo in Bolgarsko bode še le potem mogoča, ako se knez Ferdinand nadomesti s kako drugo osebo, s kojo bi bili zadovoljni v Peterburgu.

„Makedonija“, glasilo makedonskih Srbov, trdi, da se je popolnoma ponesrečil poskus Bolgarov, da bi zanetili ustajo v Makedoniji. To dokazuje, da Makedonci niso Bolgari. Sedaj da bi bil čas, da Turčija pozove na odgovor bolgarsko vlado.

Jasno je sicer, da je le se srbsko-jednostranskega stališča možno trditi, da v Makedoniji sploh ni Bolgarov, vendar pa kaže tudi ta izjava, da je prav imel Miroslav Hubmajer, ko je zatrđil, da ni računati na posebne uspehe, dokler ne bodo vzajemno postopale vse narodnosti, živeče v Makedoniji.

Različne vesti.

Osebnostna vest. Ces. namestnik vitez Rinaldini odpotoval je sinoč na v Innschen na dopust.

Cirilo-Metodijaki dar. Moški podružnici sv. Cirila in Metoda v Trstu je daroval v ta namen g. Vidmar 4 krone.

Doneski za moško podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu. Gosp. Martin Ribarič je daroval ob priliki veselice „Velesile z dne 28. julija t. l. 1 krono; g. X. Y. Z. je daroval 3 krone in dva stara vojaka sta darovala 2 kroni.

Slovenski in hrvatski učiteljišči in učiteljiščne podarili so družbi sv. Cirila in Metoda 100 kron, jednaki družbi za Istro pa 20 kron, to pa namesto namerovane abiturijentske veselice, ki se je morala opustiti radi ljubljanske katastrofe.

Sveti Birokracij! Na drugem mestu pričujemo zanimiv slučaj o birokratizmu, vladajočem v Trstu; temu podobem, nič manj drastičen slučaj pa pripoveduje pod zaglavljem „Sv. Birokracij v Trstu“ današnji „Triester Tagblatt“. Stvar zasluži, da jo priobčimo v prevodu i našim čitateljem: Minole sobote počastil je odrasel morski pes vodovje pri Barkovljah s svojim obiskom. Na tem ni nič posebnega; kapitanat pristanišča obvestil je takoj mestni magistrat o prisotnosti človekoljubnega gosta in mestni magistrat je s svoje strani takoj z razglasom opozoril na to večja ali manjša meča imajoče in kopačoče se človečanstvo. Do tu tudi ni nič posebnega na tem. Čudno pride še le sedaj: službeni list pričel je v ponedeljek med razglasi ničesar slutečim Tržačanom, da se je „v soboto morski pes itd.“ ter seveda z doslednostjo, ki bi bila vredna boljše stvari, tri dni zaporedoma ponatisnil

to teralnico za morskim psom. Mi in menda tudi morskí pes, ki je med tem odšel ne zna se kam, smo sinoči prav olajševano vzdihnilí, da je Sv. Birokracij po predpisu pogoltnil svojo žrtev, sestavljeno iz nezmotljivega sloga in tiskarskega črnila. (V boljše razumevanje te satire, bođi povedano, da je morskí pes že davno odpílal Bog ve kam, predno je službeni list po znani dolgi birokratski poti jel razglašati svojo službeno vest o morskem psu. Ali se ne pravi to: po toči zvoniti?)

Birokratizer. Mestni magistrat je sestavil dne 15. julija objavo, tičečo se državnih izpitov za gozdnarje. V tej objavi bilo je rečeno, da se morajo dotični kandidati prijaviti do 31. julija. No. v dobi elektricitete pa je potreboval ta razglas baš do 31. julija, da je našel svojo pot v razna uredništva. Tako smo doživeli nov dokaz, da je v Trstu marsikaj mogoče, kar se drugje nikakor dogoditi ne more, kajti naredbo, katera določa, da doba prijave izteče dne 31. julija, objavi službeni list dne 1. in 3. avgusta, ker vsled pedantiškega birokratizma magistratovega ni bila mogoča objava. In dotični ubogi kandidati naj dne 3. avgusta lovijo ubegli 31. dan julija! To je že več nego klasično!

Katoliška družba tržaška priredi v nedeljo, dne 4. t. m. izlet v Sv. Križ. Tega dne namreč bode slavila Kriška županija obletnico blagoslovljenja kapelice Lurske Matere Božje. Tem povodom bode slovesna procesija s kipom Matere Božje. K temu izletu vabljeni so členi in sploh prijatelji družbe. Kdor se hoče udeležiti izleta, mora si kupiti vozni listek za 60 nč. (III. razred), ki velja za vožnjo v Nabrežino in nazaj. Izletniki se zberó ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj na kolodvoru južne železnice. Razven procesije bode v Sv. Križu slovesna sv. maša in populudne blagoslov. Kdor hoče iti peš v Sv. Križu nastoja naj, da pride tja do 9. ure zjutraj. — V slučaju slabega vremena odloži se izlet na nedeljo, 11. avgusta.

Častno občanstvo. Občinski zastop občine Srpenica na Primorskem podell je deželnemu glavarju, grofu Franu Coroniniju in okrajnemu glavarju v Tolminu grofu Frideriku Marenziju vsled soglasnega sklepa častno občanstvo. — Zanimivo bi bilo vedeti, ali se je inicijativa za to počesčenje porodila v občinskem zastopu samem! Vsakako pa je dolžnost gorišim prvakom, da zasledujejo, da-li ni to počesčenje v kaki stvarni zvezi s predstojecimi volitvami v deželni zbor goriški. Vse kaže na potrebo, da naši možje bđijo takorekoč noč in dan, ako nočejo doživeti neprijetnih presenečenj. Tako sklepamo ne le po tem počesčenju, ampak tudi iz ustnih poročil, javljajočih nam o raznih kandidaturah, katerih se nikakor ne bi mogli veseliti! Pozor torej!

Še nekaj iz „nemškega“ Celja. „Studentenheim“ v Celju mora biti in to še letos, da privabijo kolikor večje številce „pristnih“ nemških dijakov na Celjski gimnazij, kajti „Studentenheim“ ima — kakor smo že zadnjič naglašali — jedino ta „plemeniti“ namen. Gospoda „Nemci“ v „nemškem“ Celju pa so bili v veliki zadregi, kje dobiti potrebnega drobiža za zgradbo svojega „Heim-a“. In glej: iz strašne stiske rešil jih je pristen sin matere Germanije, Celjski odvetnik dr. Ivan Stepischne g (Stepišnik?), poklonivši v omenjeni „človekoljubni“ namen svoto 20.000 gld. Stvar velematere Germanije v Celju je torej povoljno rešena, „narodna posest“ Celjskega „nemštva“ pribita in veselje vlada med velikimi in malimi Celjskimi nemčurji nad 20 tisočaki, katere je redkim samozatajevanjem in v tej dobi sebičnosti neverojetno požrtvovalnostjo položil na oltar boginjo Germanije odvetnik — Stepišnik! Koliko „nemške narodne posesti“ je bilo do sedaj v Celju, kaže vsakako to-le dejstvo, da bodo morali odslej od drugod, iz drugih nemških krajev, prenašati tako narodno posest v Celje, oziroma importirati tjakaj nemških dijakov.

S Koroškega. V Pustiški dolini je pobila toča. Škode je do 20.000 gld. — Slovenske vspreddnice v Celju navdajajo strahom tudi koroške srditeže. Boje se namreč, da se gimnazij v Celovcu polagoma posloveni, ker je naučna uprava odredila, da nemški Korošci ne smejo več študirati v Celovcu, ampak v Beljaku. — V Celovcu ho-

čejo zasnovati mestno hranilnico, dasi že obstoji tam Koroška hranilnica. „Mir“ pravi, da bode tudi Slovincem dovoljeno delati dolgove pri tej hranilnici in plačevati obresti, koji denar bode seveda služil velikogermanskim namenom.

Statistika tržaška. V tednu od 21. do 27. min. m. rodilo se je v tržaški občini 113 otrok (70 možkih in 43 ženskih); razven teh bilo jih je 7 mrtvorjenih. Umrlo je 89 oseb (49 možkih in 40 ženskih). V razmerju na število prebivalstva pride 28 77 mrtičev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 1 slučaj škrlatice, 4 sl. davice, 2 sl. ošpic, 16 sl. jetike, 8 sl. vnetja sôpnih organov, 2 sl. kâpi, 3 sl. smrti po naključju in 3 samomore.

Pogozdovanje. Za pogozdovanje zemljišča. ležečega med gozdičem Farneto in cesto vodečo k „Lovcu“, dovolila je mestna delegacija eksekutivi za dve leti po 500 gld.

Nenadna smrt. Včeraj javil se je krvotok pri 40letnem javnem postreščku Ferdinandu Lenardonu, stanujočem v ulici Fonderia št. 3. Siromak se je zgrudil na stopnicah, imel pa je vendar še toliko moči, da se je privlekel do svojega stanovanja. Tam se je zgrudil mrtev na tla. Od zdravniške postaje prihitel je dr. Strasser, toda ni mogel storiti drugega nego konstatovati smrt.

Kovanje novega denarja. Dunajski novčni urad je večinoma že nakoval denar, kate rega določajo zakoni o uravnanju valute. Doslej je nakovanega za 232.342 milijonov goldinarjev novega denarja Kovanje zlatega denarja vršilo se je poslednji čas jako polahko, da ostane materijala tudi še za drugo leto. Srebrnega denarja mora se nakovati po zakonu o valuti za 140 milijonov (kron); doslej je nakovanih že za 87.2 milijonov kron, ali nad 60% vsega. Drobiža po 10 in 20 stotink mora se nakovati za 21 milijonov goldinarjev, nakovanega je že za 17.7 milijonov; ostanek bodo nakovali še letos. Drobiža po 2 in 1 stot. mora se nakovati za 9.1 milijonov gld.; doslej je gotovega za 1.8 mil., ostanek ima se nakovati v prihodnjih petih letih. Drobiža po 1 stotinko je nakovanega 85.6 milijonov komadov, vrednih 432.000 gld.

Cerkvena statistika v ameriškíh zjedinjnih državah. Leta 1890 so našeli v Zjedinjnih državah severo-ameriškíh okroglo 63 milijonov prebivalcev. Sedaj je dovršena tudi cerkvena statistika, ki sicer ni popolnoma zanesljiva, kajti oskrbeli so jo drž. uradniki, vendar pa nam kaže odtodne verske razmere v jako čudni luči. Številke so namreč pokazale, da imajo Zjedinjene države 143 raznih verskih družb v 165.177 občinah; 20.612.806 ljudi pripada tem verskim družbam. Iz tega števíljenja pa sledi, da vsaj polovica državljanov v Zjedinjnih državah ne pripada nobeni verski družbi. Petero verskih družb pa šteje nad jeden milijon vernikov: rimsko-katoliška Cerkev 6.250.000; Metodisti 4.600.000; Baptisti 3.725.000; Presbiterijanci 1.280.000, Luteranci 1.120.000 vernikov. Nadalje pripoveduje statistika, da deseterim drugim verskim družbam pripada nad pol milijona vernikov. Judov so našeli le 130.000 — Med drugoverci vladajo bolj in bolj razne zmešnjave in prepíri; zato pa se jih toliko odvráča od verstva sploh, tako, da žive popolnoma brezversko. Katoliška vera in življenje pa lepo napredujeta. To se vidi tudi odtod, ker se mnogo mladeničev hoče posvetiti ondi duhovskemu stanu. Za vzgled povemo le jeden dogodek. Papežev poslanec nadškof. mosgr. Satolli je posvetil jezuitom dne 26. junija t. l. v Woodstock-u (Maryland) 26 mašnikov. To je živo seme, katero v nekaj letih vsklíje v bogato žetev. „Slov.“

Sleparsk vrtinar. Novembra meseca min. leta seznanil se je v Trstu 23letni vrtnarski pomočnik Rudolf Menčik iz Česke z hišino Elizno Goš. Dekle bilo je varčno in imelo je že par stotakov prihranjenih. To je mikalo Menčika toliko, da je odkril dekletu svojo ljubezen in obljudil poročiti jo. Neiskušeno dekletu izročilo je svojemu „zaročencu“ s časoma 500 gld. in raznih vrednostnih predmetov, kajti prebrisani Menčik potreboval je denar baje za „trgovino“. No, napolnila pa se je tudi njegova sleparska mera in včeraj so ga izročili policijskemu ravnateljstvu in od tam moral je v zapor.

Pretep med dečaki. Včeraj sta se stepla 12letni Feliks Cuciut, stanujoč v ulici Ca-

pitelli št. 16 in 12letni Anton Katanar. Mali Cuciut je svojega nasprotnika udaril z drogom metle tako silno po levem očesu, da je oko izteklo. Ranjenega so prinesli v bolnišnico, a malega ranilca prepustili so oblasti starišem, da ga primerno strogo kaznujejo, kajti pred sodišče še ne more, ker je še le 12 let star.

Policijsko. Sestri Baretto, stanujoči na Vrleli št. 393, dali sti pred nekoliko časom njiju svakinji Terezi razne vrednostne predmete (zlatino itd.) v pohrano. Žena je shranila te predmete s svojimi zajedno v omario. Predvčerajšnjem pa so vse te stvari izginole. Neka Marija Visnovič pripovedovala je, da je videla nekega cigana klatariti se okolo stanovanja Tereze Baretto in trdila, da je ta cigan vrgel omot od sebe. No, polovico ukradenih stvari našla je Tereza Baretto sama, ostale kose pa je našla policija v potoku pri sv. Ivanu. Policijski kancelist g. Krainer in nadzornik g. Vrbič zaprla sta neko Marijo Grižon, ki je na sumu, da si je prisvojila omenjena stvari.

Loterijske številke, izžrebane 31. t. m.: Brno 25, 17, 31, 18, 75.

Najnovejše vesti.

Trident 1. Župan in vsi občinski svetovalci so odposlali „kot privatne osebe“ brozovajnih čestitk — generalu Baratteriju. (Mi sicer ne poznamo zaslug generala Baratterija za — Avstrijo, glede eventualnih drugih zaslug pa že moramo prepustiti sodbo županu in občinskim svetovalcem — četudi kot „privatnim osebam“ tridentinskim. Op. ured.)

16. 31. m. n. Princ Leopold Bavorski, princesa Gize'a s princema Jurjem in Konradom došli so danes tu sem iz Monakovega in jih je na kolodvoru vsprejel cesar z nadvojvodsko dvojico Fran Salvator.

Budimpešta 31. m. n. „Budapester Correspondenz“ javlja: Minister je imenoval prve državne voditelje matic za 6 komitatov.

Sredec 31. m. n. Kakor javlja „Agence Balcanique“ je dovršena telefonska zveza med Sredcem in Ruščukom in se izroči ista dne 1. (13.) avgusta javni uporabi. Istotako so sklenili, da se zasnuje telefonska črta med Sredcem in Belimgradom, ki se pa otvori še le z začetkom prihodnjega leta.

Trgovinske brojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 6.86—6.88 Pšenica za september 1896 6.49 do 6.50. Oves za jesen 5.73—5.75 Rž za jesen 6.41—6.42 Koruta za juli-avgst 5.89—5.91 za maj-juni 1896 4.82—4.84.

Pšenica nova od 7 $\frac{1}{2}$ kil. f. 6.85—6.86 od 79 kil. f. 6.40—6.45 od 80 kil. f. 6.45—6.50 od 79 kil. f. 6.55—6.60 od 82 kil. f. 6.65—7.

Ječmen 6.70—7.—; prosa 6.——6.60 rž nova 5.40—5.50. Pšenica: Malo povpraševanja, trg mladen. Prodalo se je 15000 mt. st., večinoma roba stara in nova s nč. conje. Oves vedno rastoče, danes zopet 5 nč. dražje. Vreme: silna vročina.

Praga. Nerafinirani sladkor za avgust f. 12.65. nova letina 13.30 stalno.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 28 50.—, avgust sept. f. 28.75 — Concassé 29.—.— Četvrtni 30' —.— V glavah (sodih) 80 25' —.—

Harve. Kava Santos good average za juli 94.25 za november 93.—, mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 75.50 december 74.75 marc 73.50 mirno.

Dunajska borza 1. avgusta 1896

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.90	100.80
v srebru	101.05	101.—
Avstrijska renta v zlatu	123.50	123.50
v kronah	100.95	100.90
Kreditno akcijo	404.—	403.50
London 10 lšt.	121.35	121.40
Napoleoni	9.62 $\frac{1}{2}$	9.62
20 mark	11.86	11.86
100 italj. lir	45.95	45.95

Učenca

za delo mehanikarja išče inženir Živic, ulica Zonta 5.

Sloveči prašek za zobe

prof. dr. Haiderja je najboljšo sredstvo za čuvanje zob pred gnjilobo ter jih čisti, ne da bi oškodoval steklenico. V škatljicah po 30 in 50 nč. izključno v promovani lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Tinct.: Stomach: comp.
Svetega Jakoba želodečne kapljice.

Skoz več let skušano domače zdravilo, si pospešuje prebav in tek poročuje itd. Steklenica 60 lra. in 1 gld. 20 nč. Kakor domače živecokrepiljajoče sredstvo prve vrste, čízal se je skozi večletno rabo dra Liebera žíle okrepiljujoči eliksír (Tinct. chinae nervotica comp.) — Vrstvena znamka † in sidro — steklenice po gld. 1, 2 in 3-50. Po liečniških in uradnih predpísih pripravljenih v lekarni M. Fanta v Pragu (glavna zaloga): Lekarna Sera- vallo v Trstu; dalje: lekarna I. Zanetti v Trstu; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stefans- platz, kakor tudi v drugih lekarnah.